

ESGLÉSIA DE MENORCA

BIBLIOTECA

Butlletí oficial del Bisbat

Per açò, jo ara, en aquest moment solemne de la nostra celebració, vull encoratjar i vull donar gràcies a tots els qui, siguin qui siguin, des de qualsevol lloc que ocupin en la nostra societat menorquina, estan fent feina pel progrés i pel benestar de la nostra illa. Els anim a continuar endavant per exigir i per obtenir tot el que encara ens manca, sia en l'ordre polític, sigui en l'econòmic o social. Els moments prou preocupants que vivim en aquests sectors necessiten que, per part de tots, s'hi posi serenor, discerniment i confiança, amb el diàleg franc i obert que obri camins de solució, de pau i d'esperança.

(Homilia pel dia de Sant Antoni, Abat. 1989)

Núm. 1 i 2 Gener i Febrer del 1989.

ORGUE DE L'ESGLÉSIA DE SANTA MARIA DE MAO:Dalt i Baix.

ESGLÉSIA DE MENORCA

**Butlletí oficial
del Bisbat**

Núm. 1 i 2 Gener i Febrer del 1989.

SUMARI

DOCUMENTS DEL BISBE	3
1.- Homilia per a la Jornada Mundial de la Pau: «Una solidaritat corresponsable».	
2.- Homilia del dia de Sant Antoni, abat. 1989: «Qui serà capaç d'allunyar-nos de Déu?»	
3.- Escrit: El Nadal d'un cristià que és bisbe.	
4.- Carta anunciant una trobada sacerdotal.	
5.- Carta invitant a la festa de Sant Antoni, abat.	
6.- Carta anunciant la visita pastoral a la ciutat de Maó.	
<u>Ses Catequesis del Bisbe.</u>	
7.- Esperança, esperances.	
8.- Respectar les minories.	
9.- Els Reis de l'orient i els reis de l'occident.	
10.- Una vida morigerada.	
11.- Clàssics del Cristianisme.	
DE SECRETARIA GENERAL	13
Col·lecta contra la fam.	
Temps de Quaresma.	
Visita pastoral a la Ciutat de Maó.	
Recés trimestral per a sacerdots.	
Rectificació a les col·lectes de 1988.	
Calendari de festes laborals per a 1989.	
Cases sacerdotals. - 50 anys de la mort del Bisbe Torres.	
CONSELL DEL PRESBITERI	14
Full Informatiu del mes de novembre 1988.	
Full Informatiu del mes de desembre 1988.	
CONSELL DIOCESÀ DE PASTORAL	18
Acta de la reunió general del dia 18 de juny de 1988.	
INFORMACIÓ DIOCESANA	20
Activitats del Sr. Bisbe.	
50 aniversari de la mort del Bisbe Torres.	
Recés semestral sacerdotal a Alaior.	
Reunió del Consell diocesà de Pastoral.	
Trobada d'iniciació del Moviment de Joves.	
Trobada festiva de capellans.	
Escoltes de Menorca.	
Trobada de joves de Maó. - Jornada per la pau.- Església de Menorca	
DE LA SANTA SEU	30
Missatge del Papa per a la Quaresma de 1989.	
BIBLIOGRAFIA	32
El Bisbe Caixal.	
Clàssics del Cristianisme.	

DOCUMENTS DEL BISBE

1.- Homilia per a la Jornada Mundial de la Pau. 31-12-89. St. Francesc.
Ciutadella

UNA SOLIDARITAT CORRESPONSABLE

Estimats germans,

Llavors vindrà la pau! Ho hem anat dient i repetint com a resposta a una oració gramatical de circumstància condicionant: si creus que..., si penses, que..., si valores que... Llavors vindrà la pau! S'han de donar, idò, unes condicions perquè arribi la pau. I, com que no es compleixen del tot aquestes condicions, la pau encara resta enfora del nostre món.

Cada any, el Papa ens proposa en el seu missatge per a aquesta Jornada Mundial, qualcuna d'aquestes condicions, pel compliment de les quals, la pau es pot anar construint. Aquest any ens ha dit: «*Per construir la pau, hem de respectar les minories*». N'hem fet ja memòria en tot aquest retaule i proclamació de la Paraula de Déu, amb què hem començat aquesta celebració.

Ara, voldria destacar dos punts per a tots nosaltres, per a la nostra Església, per tal que ella també anàs ajudant a construir la pau en el món i en ella mateixa. En un paràgraf del seu missatge el Papa ha escrit: «*De fet, el respecte envers les minories és considerat d'alguna manera com a punt de referència per a una harmoniosa convivència social, i com a índex de la maduresa civil aconseguida per un país per les seves institucions. En una societat realment democràtica, garantir la participació de les minories en la vida pública és un signe d'elevat progrés civil; açò honra aquelles nacions en les quals es garanteix a tots els seus ciutadans aquesta forma de participació en un clima de vertadera llibertat*».

Aquestes paraules del Papa ens urgeixen també a nosaltres, qui formam l'Església, a actuar en aquest sentit. Perquè «*cap cristià tampoc no pot impulsar ni donar suport a estructures i actituds que divideixin unes persones d'unes altres, uns grups d'uns altres*». Hem de tenir present la mateixa citació que el Papa fa de la carta de sant Pau als cristians d'Efes: «*Per Crist, uns i altres tenim entrada al Pare, guiats per un sol Esperit. Ara, idò, ja no sou estrangers o forasters, sinó ciutadans del poble sant i membres de la família de Déu*».

Aquestes citacions ens obliguen a tots els cristians a una corresponsabilitat i a una comunió; a un treball intens a favor de la pau tant dintre de l'Església, com dintre del

món. Una paraula ben actual, i que el Papa, en la seva encíclica sobre la sol·licitud social ha marcat intensament, pot resumir tot açò que hem de fer: la solidaritat. Perquè la solidaritat és el nom nou i actual de la pau.

«*El Naixement del Senyor és el naixement de la pau. Ell és la nostra pau*». I hem de viure aquesta pau dins de la nostra Església, si volem que regni la pau al món. Una corresponsabilitat solidària entre tots els agents de pastoral ens mena directament cap a un fi comú, com és el que té l'Església de servir el món. Com Jesús, que no va venir a ser servit sinó a servir. La nostra pertinença a l'Església ens obliga a aquesta solidaritat corresponsable. No ens hem acollit a l'Església només per cercar la salvació per a nosaltres. L'Església ha d'ésser el trampolí que ens ha de donar impuls i força per saltar cap a la solidaritat. L'Església no servirà bé el món si dintre d'ella no hi ha aquella solidaritat, aquella corresponsabilitat activa que es mou en la tasca d'un servei obligat per la missió que Crist li va confiar.

Per altra banda, l'Església, i tots nosaltres som església, ha d'evitar i, sobretot, vèncer, la temptació d'un reduccionisme eclesial, que es pot donar en els seus diversos estaments. Que l'Església defensi els seus dogmes, les seves institucions, el seu marketing, de les escameses que rep per part de qualque sector de la societat no és ni la seva única finalitat ni lo principal a fer. Perquè l'Església no es pot convertir en una simple i pura guardiana de l'ortodòxia i de la llei. La solidaritat, com a virtut cristiana que és, obre l'Església i la fa caminar cap a l'home, cap a tot home en particular o formant grup, per ajudar-lo a assolir una vida en pau, pel respecte que se li deu, per ser imatge i semblança de Déu, per ser tots germans, fills d'un mateix Pare celestial.

El gran repte de la solidaritat és el que l'Església del nostre temps ha de sebre afrontar, si vol que la seva activitat en el món servesqui per anar construint la pau entre tots els homes i tots els pobles, col·laborant així amb tots els homes de bona voluntat que fan feina en aquest camp. La conversió, la reconciliació i el reconeixement efectiu dels drets humans que té tota persona i tot poble són els principals camins per la consecució de la pau tan desitjada.

Treiem, idò, del nostre davant totes aquelles barreres que ens impossibiliten de fer feina per a la pau. La pregària, sempre necessària, i el crit que feim avui, en aquesta celebració, a favor de la pau, han d'anar sempre acompanyats, i que no els manqui mai, de l'acció constant de cada dia i de cada circumstància de la nostra vida, per aconseguir la solidaritat, i el respecte per a tots els homes, per a tots els pobles, per a totes les minories.

Llavors, estimats germans, vindrà la pau! Si no ens tancam en lo nostre, si esteim disposats a col·laborar en el bé de tots; si sabem seguir a la pràctica els camins de la solidaritat, si la solidaritat ens ajuda a veure en l'altre -persona poble o nació- no un instrument qualsevol per explotar-lo, sinó com un semblant nostre, com una ajuda, per

fer-lo participar, com nosaltres, del banquet de la vida al qual tots els homes són invitats per Déu, llavors vindrà la pau!

Estimats germans, que en aquest any nou de 1989 que està a punt de començar, la gràcia del Salvador Jesús i la intercessió de la seva Mare la Verge Maria, de la qual avui celebrem la solemnitat en aquesta octava de Nadal, ens umplin d'aquella força que necessitam per sentir-nos i ser solidaris del nostre món, i així anar construint la pau i la germanor en la civilització de l'amor.

2.- HOMILIA PEL DIA DE SANT ANTONI, ABAT. 1989.

«Qui serà capaç d'allunyar-nos de Déu?»

En començar aquesta homilia, la meva salutació cordial i afectuosa es dirigeix als sacerdots de la diòcesi que concelebren amb mi aquesta Eucaristia, a les Autoritats que han volgut assistir-hi corporativament i a tots vosaltres, estimats feels cristians, que ompliu de bat a bat l'ampla nau de la nostra Església Catedral Basílica, primer temple de la diòcesi de Menorca. A tots, la pau i la gràcia del Senyor.

Ens hem reunit aquí, com cada any, i en fa segles, per celebrar la solemnitat de Sant Antoni, abat, patró de Menorca, en aquest dia que ens evoca fets històrics de l'any 1287 i que també ens convoca per celebrar la Diada del Poble menorquí, una festa que, certament, i ens agrada, aquests darrers anys va prenent més força i més celebració popular en tota l'illa, i no solament a Ciutadella. Però no podem oblidar que l'Església, el poble feel, els cristians menorquins, ja la venim celebrant des de centúries, i continuarem celebrant-la també en aquest aspecte religiós i cristià que no pot faltar-hi.

M'han quedat ben gravades les paraules que hem escoltat a la segona lectura, que és de la carta que sant Pau va escriure als cristians de Roma: «*Qui serà capaç de fer-nos enfora de Déu qui en Jesucrist tant ens estima?*». Són interrogants que a tots els feels ens qüestionen i ens urgeixen. Perquè sempre tenim el perill, podem sofrir la temptació de fer-nos enfora de Déu. I açò no solament per causes externes a nosaltres, sinó també per nosaltres mateixos, deixats endur pels miratges d'aquest món secularitzat i consumista.

Com sant Antoni, nosaltres també sentim la temptació. Els dubtes en la fe, el desànim quan les coses no ens van prou bé en la vida cristiana que menam, la força de captació que tenen els doblers, potser per poder-se arriscar cap a negocis bruts, a fi d'assolir una vida fàcil i còmode, poden ésser camins, entre altres, per apartar-se del senyor i dels seus manaments. El poder, la riquesa, el consum, la permissivitat ens poden fer oblidar Déu, si no sabem emprar-los amb la netedat i la justícia degudes.

Els cristians creim en una altra vida; creim en el Regne que Jesucrist va venir a predicar, com la Bona Nova d'un Pare de tots que en estima i vetla per nosaltres, i ens espera en la felicitat d'una nova vida per sempre.

Però, també creim i sabem que hem de fer feina en aquest món, que hem d'estimar aquest món. Déu va estimar el món, de tal manera que va lliurar-nos el seu Fill per a la seva salvació. Certament, el món ens pot allunyar de Déu i de Jesucrist. Però, Déu mai no ens allunyarà ni ens farà enfora del món, per al qual desitja que ens esforcem per impregnar-lo de l'esperit del seu Evangeli.

Sabem que Sant Antoni, retirat al desert, una vegada deixats tots els seus béns als pobres, no va abandonar de cap de les maneres la tasca de preocupar-se de l'Església i dels seus germans. Quan acudien a ell, sabia atendre'ls i pregava llargues hores enmig de les seves penitències i dejunis.

La meua veu de Pastor de l'Església de Menorca, també s'aixeca avui per dir-vos que tampoc nosaltres no podem oblidar-nos del nostre món. Aquestes realitats temporals que estan regides pels homes i dones són camp propi també de tots els qui ens confessam cristians. Quan Jesús confia una missió als seus apòstols, és per exercir-la en aquest món i al servei d'aquest món. *«Anau per tot el món i predicau la bona nova a tota criatura... imposaran les mans sobre els malalts i es posaran bons»*. Allunyar-se del món, idò, és allunyar-se de Déu i de Jesucrist.

Per açò, jo ara, en aquest moment solemne de la nostra celebració, vull encoratjar i vull donar gràcies a tots els qui, siguin qui siguin, des de qualsevol lloc que ocupin en la nostra societat menorquina, estan fent feina pel progrés i pel benestar de la nostra illa. Els anim a continuar endavant per exigir i per obtenir tot el que encara ens manca, sia en l'ordre polític, sigui en l'econòmic o social. Els moments prou preocupants que vivim en aquests sectors necessiten que, per part de tots, s'hi posi serenor, discerniment i confiança, amb el diàleg franc i obert que obri camins de solució, de pau i d'esperança.

En aquests camps temporals tots hi tenim feina a fer. El nostre bon comportament moral, tan individual com col·lectiu, ha de donar testimoni de l'esperit evangèlic que ens anima per complir amb fidelitat els nostres deures. Atracar-nos a Déu, no allunyar-nos d'Ell, ens duu forçosament a l'amor i al respecte que ens devem els uns als altres, ens empeny a considerar i a fer possible l'obligació que tenim de treballar amb tots els homes en la construcció d'un món més humà, a tots els nivells. Per açò, el Concili Vaticà II va dir: *«el cristià que no compleix les seves obligacions temporals, falta als seus deures envers el pròxim, i, també, envers Déu»*.

Estimats germans, demanem al nostre Patró Sant Antoni, abat, que vulgui intercedir davant Déu, del qual ell era tan amic, per al benestar social de la nostra illa i de tot el món: que sapiguem complir els nostres deures; que sapiguem urgir els nostres drets i que l'abundor de les benediccions del cel faci del nostre poble de Menorca *«un poble apassionat per fer el bé»*.

3.- Escrit

EL NADAL D'UN CRISTIÀ QUE ÉS BISBE

Nadal, per a mi, és una festa entranyable, vitalment viscuda. Com a gran festa i solemnitat que és, la visc íntimament, familiarment, poèticament.

La intimitat del meu Nadal és el record i la vivència del naixement del Salvador. Tota la litúrgia, la pregària, les Eucaristies concelebrades amb els meus feels m'amarren d'esperança per la realitat començada a Betlem que fortifica la meva fe i em dona coratge per continuar la tasca del servei que he de fer com a bisbe i cap d'una diòcesi, i per complir millor el manament de Jesús: «*Anau, predicau a tota criatura*».

Nadal és festa també d'estar a casa, festa de família. Per açò, juntament amb la meva mare, em reunesco, a l'hora de dinar, amb qualque família o bé en una casa religiosa, per passa junts l'alegria i el goig familiars, allargant la sobretaula en l'ambient acollidor d'amistat i franquesa. És viure la germanor anunciada pel misteri de Nadal.

I també celebrar la festa de Nadal, poèticament. Llegir versos i nades, escoltar música, les cançons d'aquest temps nadalenc, tot açò acaba d'ambientar i de fer més pregona i viscuda una festa que, ai!, se'n va i es desfà com totes les coses d'aquest món, i et deixa sempre en l'ànima aquell agredolç de la festa alegre i gojosa, sabem que encara hi ha fam i sofriment, i que hem de maldar per promoure més la solidaritat perquè es faci vertader l'anunci dels àngels de Nadal: «*Glòria a Déu, i pau als homes que estima el Senyor*».

4.- CARTA ANUNCIANT UNA TROBADA SACERDOTAL

Ciutadella, a 20 de desembre del 1988.

Estimats germans sacerdots,

vos invit a tots -i el meu desig és que hi assistiu- a la trobada que farem el proper dia 28 de desembre, dimecres, a sant Llorenç de Binixems.

Hauríem de procurar ser tots allà a les 11 del matí, per començar la trobada. Després d'una breu pregària, es passarà al tema de la trobada que consistirà en donar informació sobre la vida de l'Església a Menorca, a Espanya i a altres llocs, segons les experiències dels qui informin.

Jo mateix informaré de la darrera Assemblea plenària de la Conferència episcopal, de la meva anada a Roma i també d'altres punts de la nostra diòcesi: l'OAR, les cases sacerdotals, l'economia, la Visita Pastoral, etc. etc.

Crec que tindrem prou temes per establir un amable diàleg facilitat per la informació donada.

Acabarem amb el dinar de germanor, que vos oferesc en aquestes celebracions nadalencques.

Fins dimecres, si Déu vol. Amb la meva benedicció.

5.- CARTA INVITANT A LA FESTA DE S. ANTONI, ABAT.

Ciutadella, a 11 de Gener de 1989.

Estimats amics sacerdots:

Amb aquestes retxes vos invit particularment a tots a concelebrar l'Eucaristia el dia de Sant Antoni, abat, Patró de la nostra Església, a la Catedral, a les 11 del matí.

El meu desig és de trobar-nos tots junts en aquesta concelebració i també en la processó dels Tres Tocs, per honorar, en aquesta festa diocesana, el nostre Patró i viure aquests moments de Festa de la nostra illa, acompanyats de tants de feels que hi assistiran.

Seria oportú també, ja que aquest dia és Festa a tota l'illa, que al fosquet es celebrassin misses a les parròquies, amb homilia i to festiu. Anunciau-ho tot açò als vostres feels a les misses dominicals.

Agraïnt ja per endavant la vostra assistència i la vostra participació, vos beneesc a tots ben afectuosament,

6.- CARTA ANUNCIANT LA VISITA PASTORAL A LES PARROQUIES DE LA CIUTAT DE MAÓ

Estimats germans, feels de les parròquies de la Ciutat de Maó,

Vos escric aquesta carta per comunicar-vos que, si Déu vol, el proper dia 19 de gener, dijous vinent, començaré la meva segona Visita Pastoral a les parròquies de la Ciutat de Maó, visita que es prolongarà durant el temps de Quaresma i el temps pasqual.

Estaré entre vosaltres aquests dies, per fer-me més càrrec de la situació i de la vida en què es troben i que viuen les vostres comunitats, i per complir així l'obligació que tenc, com a bisbe vostre, d'interessar-me per vosaltres i d'animar-vos en la tasca que tots heu d'anar fent, per a major abundància de vitalitat cristiana i de seguiment de Jesús.

Quan vaig començar aquesta segona Visita Pastoral a la diòcesi, em vaig proposar un objectiu que he procurat anar complint en les parròquies que ja he visitat. El lema és: «*cercar cristians compromesos per ser evangelitzadors i evangelitzats*».

Seguiré, idò, les comunitats eclesials, posant-me en contacte amb totes les diverses manifestacions de vida pastoral que hi teniu. Sacerdots, religioses i feels, sigui en particular, sigui en grups pastorals, em tindreu a la vostra disposició aquests dies d'una manera més especial. I açò, sense descuidar la visita als malalts, a casa o en els hospitals, ni la dels al·lots i al·lotes en els seus col·legis d'ensenyament.

A tots vos invit ja a la inauguració de la Visita Pastoral que farem el dijous, dia

19 de gener, a les 8 del vespre, a l'església parroquial del Carme, en un acte de pregària per a les vocacions, en el qual vos dirigiré unes paraules de salutació.

Els vostres Srs. Rectors ja vos aniran informant de l'horari de les visites que aniré fent. Esper no solament poder-vos parlar i donar-vos les meves indicacions i advertències per caminar junts en la tasca a fer per a bé de la nostra vida, particular i diocesana, sinó també per rebre de vosaltres tot el que vulgueu indicar-me, demanar-me i urgir-me.

Que la Mare de Déu de Gràcia, patrona de Maó, vulgui intercedir pels fruits abundants que hem d'esperar poder aconseguir d'aquesta Visita Pastoral.

Amb la meva cordial benedicció per a tots vosaltres,

Ciutadella, a 9 de gener del 1989.

+ Antoni, bisbe de Menorca

SES CATEQUESIS DEL BISBE

7.- ESPERANÇA, ESPERANCES

Esperança és un delit, un desig, un treball per aconseguir allò que s'espera. És una confiança posada en un esdeveniment, en una cosa, en una persona que ens realitzarà o durà a terme allò que desitjam i esperam.

N'hi ha tantes d'esperances en aquesta vida!

Ara hi ha esperança, es desitja, es fa feina per aconseguir

que s'acabi la guerra freda entre les dues grans potències;

que finalitzi la fam en el món;

que el món econòmic i el social facin les paus,

que els salaris s'acomodin al nivell de vida;

que no es destruesqui més la naturalesa;

que a tot arreu es respectin els drets de les persones i de les minories ètniques;

que .....

L'esperança cristiana, per la qual participam ja anticipadament de la salvació, aquests dies s'umpla d'alegria i de goig, perquè Nadal ens duu el Salvador, l'Infant, fill de Maria, que és el «Déu-amb-nosaltres», que ens ha fet realitat l'esperança d'antigues promeses.

El camí d'esperança és Crist. Caminant per Ell, podrem aconseguir aquestes esperances terrenes que tant ens impacienten.

8.- RESPECTAR LES MINORIES

Avui, primer dia de l'any 1989, celebrem a l'Església catòlica la Jornada Mundial de la Pau. El missatge papal proposat per enguany ens diu: «*Per construir la pau, respectem les minories*». La llargada del text d'aquest missatge no permet de transcriure'l aquí, però, sí de fer un resum de qualque idea que Joan Pau II hi desenvolupa.

«*En quasi bé totes les societats, diu el Papa, existeixen avui unes minories, com a comunitats, que tenen el seu origen en tradicions culturals diverses, en les seves arrels racials o ètniques, en les seves creences religioses o també en les seves vicissituds històriques*». Feta aquesta definició, el Papa assenyala els principis fonamentals d'aquest respecte: la inalienable dignitat de cada persona humana, sense distincions, i la unitat bàsica del gènere humà.

Després, indica els drets de les minories. «*El primer dret de les minories és el dret d'existir*». Un altre és «*que s'ha de salvaguardar el dret de defensar i desenvolupar la seva pròpia cultura. No és infreqüent el cas de grups minoritaris en perill d'extinció cultural. De fet, en qualque lloc s'ha adoptat una legislació que no els reconeix el dret a l'ús de la pròpia llengua. A vegades, s'ha imposat també el canvi de noms patronímics i toponímics*».

Hi toca també el problema polític. Diu: «*Sorgeixen problemes delicats quan un grup minoritari presenta determinades reivindicacions que tenen particulars implicacions polítiques. Succeeix, qualque vegada, que el grup cerca la independència, o almanco, una major autonomia política. Vull reiterar que en aquestes circumstàncies delicades, el diàleg i la negociació són el camí obligat per aconseguir la pau*».

I, finalment, el Papa acaba aquesta part del seu escrit, referint-se al terrorisme, d'una manera contundent: «*Parin atenció els qui han optat per la via inhumana del terrorisme. Atacar indiscriminadament, matar a persones innocents o dur a terme represàlies sagnants.....*

Que el respecte que ens devem els uns als altres, a totes les parts del món, ens dugui i obri el camí de la pau tan desitjada.

9.- ELS REIS DE L'ORIENT I ELS REIS DE L'OCCIDENT

El dia dels Reis. Ja fa dos o tres dies van passar per les nostres places i carrers i van deixar regals i mes regals, joguines i més joguines per a la gent menuda; totes les cases dels nostres pobles i ciutats es van omplir d'alegria, de festa i d'il·lusions. Són els Reis de l'Orient que duen coses a la gent.

La festa d'Epifania, aquesta festa dels Reis que van a adorar l'Infant Jesús, nascut

a Betlem, és la manifestació del Déu fet home a tota la humanitat. Els Reis d'Orient representen totes les races humanes, per a totes les quals ha vingut el Salvador.

En un altre ordre de coses, encara avui arriben al món occidental uns reis d'orient que duen les matèries primes que necessita la nostra societat: petroli, petrodòlars, etc. que els reis d'occident ja es preocupen de transformar en productes que els donen uns elevats percentatges de guany.

Ja és hora que es trastoqui tot aquest comerç i tot aquest negoci. Potser ha arribat l'hora, i ja fa temps que l'és, que els reis d'occident haurien de marxar amb els seus camells moderns cap a terres d'orient i cap a terres del Sud, per a omplir-les de regals de donatius i d'eines de treball per compensar els desequilibris existents i aturar la fam i la misèria. Però els reis d'occident són esquiús i interessats. El negoci és el negoci i no s'estan de raons per mirar que la seva economia sigui de cada vegada més rimbombant i esplèndida.

M'agradaria poder cantar una cançó que digués que els reis d'occident han duit coses a Orient, rebaixant o perdonant els deutes, equilibrant la balança de l'economia mundial i ajudant amb fets les nacions que més sofreixen, preocupant-se perquè puguin viure segons la dignitat de tota persona humana.

M'agradaria veure junts en amistat els reis de l'orient i els reis de l'occident. En una llibertat i una pau que fes impossible no solament l'ús de les armes, sinó la seva mateixa construcció.

10.- UNA VIDA MORIGERADA

Ho va ser, i molt, la de Sant Antoni, abat, el nostre patró, la festa del qual celebrarem dimarts vinent. Una vegada va penetrar la veu de l'Esperit en el seu interior, va deixar casa i béns, va donar-ho als pobres i va marxar cap al desert, però sense despreocupar-se de l'Església i de l'ajuda que devia als altres. La primera benaventurança **fer-se pobre per ajudar els pobres**- va ser el camí del seu seguiment de Jesús.

Ara, la nostra vida ja no ho és tant de morigerada de moderada. L'allau consumista i permissiva que ens enrevolta se'ns enduu i no trobam manera de parar-la. No sé a quina benaventurança ens haurem d'aferrar per resistir i vèncer i fer un sincer seguiment de Jesús, imitant el nostre Patró.

El confort consumista no hi ha manera d'amollar-lo. Qualcú hauria de fer examen de consciència de les passades festes de Nadal, Capdany i Reis. Me sembla que a

molts els ha succeït que no han sabut trobar «*el preu just*» i s'han passat. I passar-se, com en el joc de la Tele, pot ésser perdre-ho tot.

L'exemple del nostre Patró hauria d'ajudar-nos a fer un bon discerniment, a recapitar sobre la situació actual del nostre món. El problema de la fam, de les necessitats més peremptòries que no pot satisfer un nombre tan abundant de gent, la manca de solidaritat efectiva entre les nacions entre cada un de nosaltres i tants d'altres problemes que arrabassen la germanor i el benestar que hauríem de trobar tots en aquest món, són fets que demanen un esforç i una comprensió cristiana que no acaba de produir-se del tot.

En la seva encíclica sobre la qüestió social, el Papa ens indica que «*hem de posar en obra les mesures inspirades en la solidaritat i en l'amor preferencial als pobres*». I, en açò, diu el Papa, «*convé subretxar el paper preponderant que hi tenen els seglars, homes i dones. A ells els toca d'animar, amb el seu compromís cristià, les realitats i, en elles, procurar ser testimonis executors de la pau i de la justícia*».

Bon programa per a tots, ara en començar aquest nou any. La gravetat del moment present implica més la responsabilitat de cada un.

11.- CLASSICS DEL CRISTIANISME

Amb aquest títol, «*Clàssics del Cristianisme*», la Facultat de Teologia de Catalunya i la Fundació Enciclopèdia Catalana han començat una nova col·lecció de llibres en la qual s'aniran publicant en la nostra llengua els principals autors i obres de la tradició i de la literatura cristiana. D'aquí el títol que han posat a la col·lecció.

A finals de l'any passat, ja van sortir els dos primers volums. Un sobre els escrits de Sant Francesc d'Assís i de Santa Clara, i l'altre sobre els relats verídics d'un pelegrí rus. Aniran seguint d'altres textos, entre ells els dels Sants Pares de l'Església.

Si és aquesta col·lecció una gran obra que posarà a les nostres mans i en la nostra llengua un tresor exquisit, tot un devesall de pàgines sobre el pensament dels nostres clàssics cristians, vull recalcar també que hi trobarem aliment espiritual que enfortirà la nostra vida cristiana. En els moments d'ara, en què tanta literatura «*profana*», que rebem dels diversos mitjans de comunicació social, umpl pantalles i pantalles, diaris i revistes, ens convé i és ben necessari d'incloure-hi literatura «*cristiana*» de tots els temps, llibres i obres que «*han forjat el pensament cristià i que formen part del patrimoni cultural de la humanitat*».

Vos parl avui d'aquesta col·lecció com podria fer-ho de tantes altres que estan al nostre abast. I ho faig perquè acab de llegir que «*el nostre continent perd l'hàbit de llegir i escriure; Europa tindrà, l'any 2.000, 60 milions d'analfabets funcionals, aquells que prest han perdut el domini d'aquests coneixements de llegir i escriure*».

Comprar llibres també per a la nostra formació cristiana, llegir-los, no descuidar

una seva lectura apropiada i contínua, és una manera plausible de gaudir i de fomentar el patrimoni cultural de la humanitat, al qual tan amplament ha col·laborat l'Església.

DE SECRETARIA GENERAL

Col·lecta contra la fam.

S'ha de celebrar el dia 12 de febrer en totes les esglésies de la diòcesi. El que es recaudi en aquesta col·lecta s'ha d'enviar a la Cúria diocesana, durant els quinze dies després de la seva celebració. Que s'organitzin altres actes que ajudin per poder cobrir els objectius proposats a la nostra diòcesi.

Temps de Quaresma.

Comença la Quaresma, aquest any, el dia 8 de febrer. En un altre lloc d'aquest nombre del Butlletí publicam l'escrit del Papa Joan Pau II, instant-nos a celebrar aquest temps, amb esperit de germanor i d'ajuda als necessitats.

Visita Pastoral a la ciutat de Maó.

La comença el Sr. Bisbe el dia 19 de gener i es prolongarà durant el temps de Quaresma i el temps pasqual.

Recés trimestral per a sacerdots.

Es celebrarà el dia 8 de febrer, dimecres de cendra, a la rectoria d'Alaior. Començarà a les 10'30 del matí i serà dirigit per Mn. Salvador Bardulet, Vicari episcopal de la diòcesi de Vic. Acabarà a mig capvespre.

Rectificació a les col·lectes de 1988.

En la relació publicada en el nombre del Butlletí de Desembre 1988 es van escapar aquests errors que ara corregim.

A la col·lecta del DOMUND: hi manquen 72.000 ptes. a «*Altres donatius*». El total de Maó dóna, idò: 1.225.417 ptes. A la col·lecta «*Església diocesana*» manquen posar 15.795 ptes. a la parròquia de st. Antoni de Maó.

Calendari de festes laborals per a 1989.

El calendari aprovat de les festes laborals i no recuperables per aquest any de 1989, és el següent, segons han determinat els Governos central i autonòmic:

El Gobierno aprobó ayer, en Consejo de Ministros, el calendario laboral para 1989, por el que se establecen los días declarados inhábiles a efectos laborales, retribuidos y no recuperables a lo largo del próximo año.

El calendario tindrà efectes durant el 1989 perquè se complimenten els tràmits legals per aprovar definitivament el calendari permanent.

La relació de festes laborals i no recuperables és la següent: 6 de gener: Epifania del Senyor, 24 de març: Viernes Santo, 1 de maig: Festa del Treball, 25 de maig: Corpus Christi, 25 de juliol: Santiago Apòstol, 15 d'agost: Asunción de la Virgen, 12 d'octubre: Festa Nacional d'Espanya, 1 de novembre: Todos los Santos, 6 de desembre: Dia de la Constitució, 8 de desembre: Immaculada Concepció, 25 de desembre: Nativitat del Senyor, 26 de desembre: Segona festa de Nadal. Les comunitats autònomes tindràn competència per substituir tres festes (Epifania, Corpus o Santiago Apòstol) per altres d'àmbit comunitari, així com establir dos festes de caràcter local.

Cases sacerdotals.

El mes de gener van començar ja les obres de la Casa Sacerdotal de Ciutadella, que es construeix a l'edifici del Seminari. Es pensen tenir llestes pel mes de juny d'aquest mateix any. També ja s'ha aprovat el projecte de la de Maó que s'edificarà al carrer Verge de Gràcia. Les obres començaran pròximament.

50 aniversari de la mort del Bisbe Torres.

El passat dia 6 de gener, festa dels Reis, va fer 50 anys de la mort del Bisbe Torres. En un altre lloc d'aquest nombre del Butlletí publicam una seva semblança, escrita pel Sr. Abelard Benítez, sacerdot de la nostra diòcesi.

CONSELL DEL PRESBITERI

FULL INFORMATIU DEL MES DE NOVEMBRE 1988

Dia 9 de novembre del 1988, a les 10 i mitja del matí, es reuneix a cal Bisbe, en sessió ordinària, el Consell del Presbiteri, presidit pel Sr. Bisbe, Mons. Antoni Deig i Clotet; hi assisteixen tots els membres, exceptuant M. Francesc Triay i el P. Silví Berrete, que han justificat la seva absència. Es comença amb la pregària de Tèrcia.

S'acorda que faci de secretari substituït el sotassignat Miquel Anglada Gelabert.

1.- Seguint l'ordre del dia, es llegeix el full informatiu i s'aprova per unanimitat.

2.- A continuació es fa la lectura de les aportacions arxiprestals i es veu que:

- A Ciutadella, s'han referit molt a la presència dels laics, sobretot, en la vida intraeclesial

- A Alaior, s'han referit més al contingut del «full informatiu» que als punts proposats com a ordre del dia. (Tanmateix es provoca una reflexió: sobre la necessitat de comunió intraeclesial per poder planificar una acció cap a fora; sobre el paper del laic en la vida de l'església tant pel que fa a les tasques per fer, com a responsabilitat amb què les ha d'assumir, com a la capacitat per a dur-les a terme. Es comenta que hi ha hagut temps en què sobre tot això hi havia idees més aclarides.)

- A Maó constaten que hi ha molta gent que treballa dins l'església però que hi manca presència militant cristiana en el medi i assenyalen camps concrets on l'absència és més manifesta: ensenyament, sanitat, cultura, mitjans de comunicació, sector turístic, esplai, món empresarial. Aquestes absències i altres fan pensar en la necessitat de fer un canvi d'orientació pastoral, privilegiant la presència en el món.

Es passa després a reflexionar sobre aquestes aportacions:

- Es constata que l'església de Menorca és pobra en recursos humans, mancats sovint de formació. Es matisa però l'absència no és total i, a la vegada, es veu tan pobra que algú opina que no hi ha presència militant. Es passa a fer aquesta constatació en el món de la política, el de l'ensenyament, el de la sanitat, l'empresarial.

- Es manifesta que, quan es detecten mancances, -en aquest cas de presència militant- no s'hauria de donar la impressió que no hi ha res a fer. Cercar mancances és fàcil i, en canvi, es fa difícil cercar solucions i fer-ho amb profunditat.

- La formació exigida potser massa vegades, la pensam com una formació escolar i l'hauríem de pensar més a partir de l'acció.

- Algú opina que hi manca en els laics, a més de formació, una major disponibilitat: de vegades, si el que s'ha de fer no agrada, no s'assumeix la responsabilitat.

- En aquests moments, en què es camina cap al llançament d'un moviment de laics adults, els preveres ens hauríem de disposar a rebre'l bé.

3.- A continuació, resumint, es fan les següents propostes:

a. Cercant una acció evangelitzadora, sembla vàlida l'opció per als moviments especialitzats. Es veu necessari que l'encàrrec donat a En Cristòfol Vidal sapiguem cap on va, què fa, què vol fer. Per això, s'hauria de sotmetre a diàleg en els arxiprestats per tal que el presbiteri de Menorca ho assumeixi i hi col·labori.

b. Formació per l'acció a més de la formació escolàstica. Potser, de vegades, es diu massa fàcilment que no hi ha ningú preparat -i ho ha de fer el capellà.- Superant un excessiu perfeccionisme, hauríem de llançar gent, encomanar feines, però, a la vegada, oferir la possibilitat de revisar en grup la feina que es fa.

c. S'ha de córrer el risc de donar responsabilitats concretes, sabent que, si hi ha falls, aquests no invaliden la tasca feta.

d. Els camps que s'haurien de prioritzar són els que assenyalen a l'arxiprestat de Maó. (En aquest moment es comenta que l'església hauria de ser molt més radical i es recorda que l'església de Menorca va optar, fa temps, per ser una església pobra i evangelitzadora.)

e. De tant en tant es parla d'organització i de revisar l'organigrama. S'hauria de fer aquesta revisió no com si es revisés una cosa mecànica o un paper sinó revisant els continguts i fer-ho recordant que, si no hi ha un mínim d'organització, cadascú fa el que vol.

Quan passa un poc de les 13 h. es dona per acabada la sessió.

Ciutadella de Menorca, 9 de novembre del 1988

Miquel Anglada Gelabert

Secretari-substitut

Ordre del dia per a les reunions arxiprestals:

- Informació per Mn. Cristòfol Vidal Barber, referent a les passes donades de cara a l'organització d'un moviment de militància cristiana d'adults.

- Diàleg i aclaracions.

FULL INFORMATIU DEL MES DE DESEMBRE 1988

El dia 21 de desembre de 1988, a les 10'30 del matí, es reuneix a Ca'l Bisbe, el Consell del Presbiteri presidit pel Sr. Bisbe. Hi assisteixen tots els seus membres excepció feta de Mn. J. Manguán que excusa la seva assistència.

1.- LECTURA I APROVACIO DE L'ACTA

Després de la pregària de Tèrcia i de fer constar en acta el condol del Consell del Presbiteri per la mort del pare del P. Silvino Berruete, Director dels Salesians i membre d'aquest Consell, es comença el treball. Llegida i aprovada l'acta de la sessió anterior, es passa al següent punt de l'ordre del dia.

2.- COMENTARI SOBRE LA DARRERA REUNIO ARXIPRESTAL REFERENT AL TEMA: MOVIMENT D'ADULTS CRISTIANS.

Es parla de la realitat dels distints grups d'adults cristians que d'una manera o altra es mouen a Menorca i s'han de tenir en compte a l'hora d'organitzar la militància cristiana adulta, no per organitzar un moviment en competència, sinó per descobrir

amb ells les mancances i cercar la manera d'omplir els buits. Mn. Cristòfol Vidal, en les reunions arxiprestals, ja havia apuntat alguns grups a convocar.

A partir d'aquesta trobada amb els distints grups es diu que es podria crear una Delegació Diocesana d'apostolat seglar que coordini i protenciï en aquest camp la pastoral de conjunt i a la vegada que es vagi promovent un Moviment especialitzat de cristians adults. Aquí no hi ha unitat de criteri, mentre uns apunten a un moviment ample de militància adulta, on hi puguin cabre totes les opcions, d'altres s'inclinen per un moviment obrer especialitzat i diferenciat. Es veu clar que aquest moviment ha de ser de mediació i no de presència, ja que el què fa falta és que els cristians es sàpi-guen comprometre en el seu lloc de treball i en el món social sense tancar-se en grups autosuficients. En aquest punt hi ha un diàleg animat sobre què entenem per presència i per mediació. S'accentua que no hem de perdre de vista que es parla no d'un movi-ment d'adults a seques, sinó d'un moviment especialitzat d'adults.

Una de les tasques que ja s'ha de començar és la formació de consiliaris que facin possible l'atenció als grups que vagin naixent i que el clergat l'accepti de bon principi.

El Consell apunta cap una descoberta de les carències que té la nostra pastoral diocesana a fi que a partir d'aquí es trobi el moviment que respognui a la nostra reali-tat.

Es veu que en general el clergat ha descobert la necessitat de treballar per a un moviment de cristians adults.

Les estapes que han de seguir és el contacte amb al CEAS i amb les organitza-cions que ja funcionen ACO, HOAC i Pobles i Comarques, assistint a les trobades d'algunes d'aquestes organitzacions a fi de conèixer millor com estan treballant i quin d'ells pugui respondre millor a la nostra realitat.

Per açò hi ha dues tendències: uns apunten vers un moviment general d'adults i uns altres a un moviment especialitzat de militància cristiana d'adults, com pot ser l'HOAC.

3.- CRITERIS PER A UNA REORGANITZACIO DE LA PASTORAL DIOCE-SANA QUE TENGUI EN COMPTE L'OBJECTIU DE CORRESPONSABILI-TAT SOLIDARIA.

El criteri que va moure a fer el full groc d'organització va ser més bé restrictiu a fi de que es pugui organitzar la diòcesi d'una manera àgil i simple, però a partir de la realitat existent.

El Sr. Bisbe suggereix una nova distribució del full groc o organigrama diocesà que estaria format per 3 delegacions diocesanes, que englobarien d'aquesta manera les 9 planificades en el citat organigrama:

- Delegació d'Agents de pastoral

[5
8 (del full groc)

- Delegació d'Accions pastorals

[1
2
3 (id)
4
6

- Delegació de Mitjans de pastoral

[7 (id)
9

Es parla d'aquesta nova distribució i de la possibilitat de que siguin tres delegacions diocesanes o vicàries episcopals o coordinadores. S'apunta que hi pot haver moltes interferències en una planificació d'aquest tipus. Aquestes delegacions tot i tenir un cap haurien de ser portades en equip per tots els membres caps dels distints apartats.

Per poder treballar millor tot aquest esquema d'organització diocesana es deixa el seu estudi per a la pròxima sessió del Consell del Presbiteri.

A les dues de la tarda es dóna per acabada aquesta sessió.

P.D.: Ordre del dia per a les reunions arxiprestals del dia 11 de gener de 1.989, a les 4 del capvespre al lloc de costum.

Unic tema puntual sobre espiritualitat sacerdotal y ministeri. Vegeu el llibre «Espiritualidad sacerdotal y ministerio», document de treball fet per la C.E. del Clergat.

Estudiar l'Introducció (pàg. 13) i el Capítol I (pàg. 21). Contestar després per a la reunió arxiprestal el Qüestionari de la pàg. 31. Fer el resum per al Consell del Presbiteri.

CONSELL DIOCESÀ DE PASTORAL

ACTA DE LA REUNIO CELEBRADA AL TORO EL 18 DE JUNY DE 1.988

Al toro, dia 18 de juny de 1.988, i previa convocatòria del Sr. Bisbe, D. Antoni Deig i Clotet, i presidit per ell es va reunir el Consell Diocesà de Pastoral a les 4 i mitja de la tarda per a tractar els punts que figuren a l'ordre del dia.

Punt 1.- ACTA DE LA REUNIO ANTERIOR que és aprovada sense cap esmena.

Punt 2.- PRESENTACIO DEL TREBALL SOBRE ELS LAICS.- El secretari presenta dit treball que es va fer per grups en la reunió del dia 5 de desembre de 1.987 i còpia del qual queda arxivada i va esser enviada a tots els consellers. Aquest treball, juntament amb el que es va fer a la reunió del 27 de juny de 1.987 també sobre els laics es passa al Sr. Bisbe perquè en faci l'ús que cregui més pertinent. De moment el Sr. Bisbe ja ha presentat al Consell Diocesà de Presbiteri la proposta de la creació d'un Moviment Especialitzat d'adults amb el nomenament de Mn. Cristòfol Vidal perquè faci un estudi d'aquesta proposta i els passos pertinents perquè es dugui a terme.

Punt 3.- ESGLÉSIA I MON.- Presentació també pel secretari d'aquest tema a estudiar a la reunió. Veure cap on va el món i cap on va l'Església en el moment actual i com arriba al món la Bona Nova del missatge de Crist. És solidària l'Església amb el món o es replega sobre ella mateixa? Com es fa veu dels qui no tenen veu: dels pobres i del marginats? Com es veu reflexada tota aquesta problemàtica en l'Església de Menorca? Quin ressò té a la nostra comunitat cristiana la preocupació per la justícia, l'educació i la cultura, la defensa de la naturalesa i de la democràcia?. Pistes a seguir.

Punt 4.- TREBALL PER GRUPS SOBRE EL TEMA

Punt 5.- POSADA EN COMU I COL·LOQUI

De tot el tractat en els punts 4 i 5 s'adjunta un resum.

La reunió acaba a les 6 i mitja amb una pregària i els assistents són convidats a una bereneta al menjador del Casal.

De tot el tractat en dóna fe el secretari

Resum dels punts 4 i 5

I.- Hem vist:

1.- Cap on va el món:

en general:

[	a) secularització.
	b) límits de l'ètica.
	atacs a l'Església en els M.C.S.

a Menorca: comoditat, benestar consumisme, preocupació pel tenir.

II.- Hem vist:

1.- Cap on va l'Església:

a) confusió Jerarquia= Església. I el Poble de Déu?

b) jerarquia «despistada»:

aa) no llegeix els signes dels temps.

bb) por de perdre el poder.

cc) tancament. silenci sobre el Tercer Món.

Dins l'Església Universal:

- a) es fan passes per ser més pobra i disposta a seguir l'evangeli.
- b) recel en certs sectors conservadors.
- c) el problema fe-ciència.

Dins l'Església de Menorca:

Positiu

Hi ha un bon grup que fa feina
Es manté el caliu de la fe.

Es preocupa pels joves, la que més.
Es demana una línia més clara.

No podem excloure ningú.
Cercar l'esforç de tots.

Negatiu

Hi ha un cert desencant.
consumisme, deixament de pràctica religiosa.

Imatge no massa engrescadora pels joves.
Imatge massa infantil de l'Església.
Predomini clerical.

Molt individualisme i protagonisme.
No hi posen el coll, en la feina.
Manquen cristians amb carisma i atents a tots els camps (polític, món del treball, etc.)

Conclusió: Tot açò demana una acció, un actuar.

INFORMACIÓ DIOCESANA

Activitats del Sr. Bisbe.

Mes de desembre 1.988

- 1.- Al matí rep visites, entre elles, la del nou Delegat del Govern a Menorca.
- 2.- Rep visites. Al capvespre, es reuneix amb el Consell d'Administració del diari «Menorca».
- 3.- Parteix cap a Eivissa.
- 4.- Dóna un recés a Es Cubell, a Eivissa, per a les religioses d'aquella illa.
- 5.- Dóna un recés a Es Cubells, a Eivissa, per als sacerdots d'aquella diòcesi.
- 6.- Assisteix al Recés trimestral per als sacerdots que es celebra a Alaior.
- 8.- Concelebra l'Eucaristia, a la Catedral, en la festa de la Puríssima.
- 9.- Parteix cap a Roma.

- 10-11-12.- És a Roma, amb motiu de la canonització de la Mare Maria Rosa Molas Vallvé, fundadora de la Congregació de Germanes de Ntra. Sra. de la Consolació.
- 13.- Retorna de Roma.
- 15.- A Barcelona, presideix el Ple del S.I.C.
- 16.- Rep visites. A la nit, participa al sopar que la C.O.P.E. Ràdio Popular de Menorca ofereix als seus col·laboradors.
- 17.- Presideix, al capvespre, una reunió del Consell Diocesà de Pastoral, que es celebra a cal Bisbe.
- 18.- És al Santuari de El Toro, on assisteix a la trobada del Moviment de Joves Cristians de Menorca i els celebra l'Eucaristia. Al capvespre visita la comunitat de religioses franciscanes, de Es Mercadal.
- 19.- Rep visites.
- 20.- Rep visites.
- 21.- Presideix la reunió mensual del Consell del Presbiteri, a cal Bisbe. Dina a Fornells, amb el personal del diari «Menorca». I al capvespre és a Maó on visita diversos capellans malalts.
- 22.- Al capvespre, celebra l'Eucaristia al Seminari, per als seminaristes i sopa amb ells.
- 23.- Rep visites.
- 24.- Rep les visites tradicionals amb motiu de les festes de Nadal. Al capvespre, visita les monges clarisses, de Ciutadella.
- 25.- A mitja nit, concelebra l'Eucaristia en la missa del gall, a la Catedral. Després, concelebra l'Eucaristia a l'església de Santa Clara i a la Catedral. Dina a casa d'una família amiga.
- 26.- Concelebra l'Eucaristia a la parròquia de sant Esteve, de Ciutadella i, després d'ella, assisteix al concert que hi fa un grup coral de Es Mercadal. Va a dinar amb les monges Clarisses, de Ciutadella.
- 27.- Rep visites. A darrera hora del capvespre, rep a un grup d'al·lots i al·lotes que li canten cançons de Nadal.
- 28.- Assisteix a la trobada de capellans que es celebra a Sant Llorenç de Binixems.
- 29.- Al matí, rep visites. Al capvespre assisteix un moment a la trobada de joves de l'arxiprestat de Maó, que es celebra a sant Antoni, a l'altra banda del port de Maó.
- 30.- Rep visites.
- 31.- A les 9 de la nit, concelebra l'Eucaristia que es fa a sant Francesc, a Ciutadella, en la Jornada mundial de la pau.

EL PASTOR

El Obispo Torres tenía la costumbre de trasladarse a Mahón en motivo de la fiesta de Nuestra Señora del Carmen y volvía a Ciudadela, pasada la fiesta de Nuestra Señora de Gracia. Casi dos meses de relación pasotral y humana con las parroquias de Mahón, de Villa-Carlos, de San Luis y de San Clemente y con los habitantes del caserío de Lluçmaçanes. Vivía en las habitaciones para él reservadas en la Casa Rectoral de Santa María. Tenía siempre las puertas abiertas a todos, a todos recibía, a todos atendía, de todos se consideraba Padre y Pastor. Solía andar por las calles, visitar casas ricas y casas pobres --siendo yo niño recuerdo que visitó nuestra casa, casa humilde, vivíamos del trabajo de nuestro padre, al que el Obispo Torres distinguía con su amistad--, tenía amistades de carácter religioso, social y cultural, su figura venerable sacerdotal y humana era muy respetada y apreciada por todos, aun por los apartados de la Iglesia. Singularmente visitaba a los enfermos, a los que atendía cariñosamente. Visita obligada suya era al Hospital Municipal y a la Casa de Misericordia. Participaba en las fiestas litúrgicas de la virgen del Carmen, de la Asunción de Nuestra Señora y de Nuestra Señora de Gracia. También contaban con su asistencia, cuando le era posible, las fiestas de San Jaime, de San Luis, de San clemente, y de San Cayetano.

AMIGO DE TODOS

Se distinguía por su gran humanidad. Siendo yo seminarista, en los años de la Segunda República, tuve relación familiar con don Pedro Pons Sitges, Alcalde de Mahón por el Partido Republicano Radical, y me contaba cuanto admiraba al Obispo Torres. Siempre que, como Alcalde de Mahón, le visitaba para algún asunto oficial, el Obispo Torres, al despedirse, le obsequiaba con una caja de puros. Don Pedro Pons Sitges era un hombre naturalmente bueno y muy humano, personaje muy principal de la Casa del Pueblo de Mahón apartado de la Iglesia por la confusión ideológica derivada de los dos siglos precedentes, que consideraba a la Iglesia confabulada con las clases poderosas; sin embargo, respetaba, consideraba y alababa al Obispo Torres, para él el Obispo Torres era algo singular y distinto. El Obispo Torres era un obispo adelantado a su tiempo en su relación de trabajo, de amistad, de respeto, de consideración y de libertad con todos, sin tener en cuenta sus ideologías y maneras de pensar.

FE Y CULTURA

Hombre culturalmente formado a mediados del siglo XIX, era humanista, domina-

ba la lengua latina en sus clásicos, conocía la filosofía y la teología de su tiempo. Escribía la lengua castellana con un marcado hipérbaton, como si se tratara de la lengua latina, tan adentro llevaba el «*artificio gramaticab*», para los alumnos de la Lengua Latina, por él publicado en su juventud. En sus escritos he visto citados dos hombres de Iglesia muy célebres, que siguieron caminos diversos. Lacordaire siguió el camino de la obediencia y de la sumisión al Magisterio Eclesiástico. Lammenais siguió el camino de su conciencia. Lacordaire, famoso predicador dominico de Notre Dame de París, era citado con gusto por el Obispo Torres. También era citado Lammenais, un genio, que escribió obras grandiosas. En su «*Ensayo, sobre la indiferencia en materia de religión*» decía que la herejía del siglo XX sería la indiferencia y esto impresionaba al Obispo Torres. También le impresionaba el carácter social de sus escritos. Era la gran confusión ideológica, que tendría que disipar cien años más tarde el Concilio Vaticano II.

La lengua catalana era usada por el Obispo Torres en sus conversaciones y relaciones sociales y eclesiales, siempre que era posible, con los oyentes, que la hablaban. La lengua Catalana, abandonada casi por completo por los usos literarios desde el siglo XVI, salvo gloriosas excepciones, renació con los trabajos de Mosén Verdaguer, que brilló como estrella refulgente en los Juegos Florales. Verdaguer era contemporáneo del obispo Torres, que la permitió en la predicación y en los actos religiosos no litúrgicos en Menorca. En los años veinte era impresionante el canto en lengua catalana del Santo Rosario por las calles de Ciudadela en los domingos de octubre.

En el mes de diciembre de 1928 falleció repentinamente el canónigo don Gabriel Vila Anglada, Canciller y Secretario de Cámara del Obispado. Recuerdo que el Obispo Torres, a pesar de su delicado estado de salud ancianidad venerable y carencia de vista, se trasladó a su domicilio rezando ante sus restos y despidiendo a su inmediato colaborador con estas palabras: Adéu, germà, que hicieron saltar las lágrimas a las personas, que en la casa mortuoria se hallaban. Respetó y habló siempre la lengua catalana en su modalidad balear.

OBISPO CARITATIVO Y POBRE

El Obispo Torres se distinguía por su amor a los pobres. Él mismo vivió y murió pobre. Contaba el canónigo don Miguel Dalmedo que muchas veces tenían que ayudar económicamente o en víveres al Obispo, a final de mes en el Palacio Episcopal no había ningún dinero.

Un hijo del torrero de Monte Toro nos cuenta que, al llegar el obispo al Santuario y al besarle el Anillo Pastoral, a cada hijo del torrero le daba una moneda de plata, cantidad importante entonces para un niño. Llamó a Menorca al célebre Padre Jesuita

Vicent para promover los Sindicatos Católicos, empresa en la que no fue comprendido ni por el clero ni por las clases dirigentes. El Obispo Torres era un adelantado. El sindicato Católico Agrícola de San Luis, dirigido por un activo Consiliario, don Antonio Orfila, fue el que duró más tiempo.

Cuando entró triunfalmente en el Palacio Episcopal el 5 de diciembre de 1902, no podía ni soñar que, treinta y cuatro años más tarde, saldría del mismo, como un pobre más, como un asilado más residente en el Hospital Municipal de Ciudadela, donde moriría el 6 de enero de 1939. Ahora se cumplen cincuenta años. Se le instruyó un expediente y quedó palpablemente demostrada su situación de pobreza.

SINGULAR ENTIERRO EPISCOPAL

El entierro del Obispo Torres es un caso excepcional en la Historia Eclesiástica de España. Revestido de los ornamentos pontificales dentro del ataúd, exteriormente tuvo un entierro civil, aunque acompañado por las oraciones de sus sacerdotes y fieles, que le condujeron al Panteón de los canónigos del Cementerio de Ciudadela. Posteriormente, hecha la paz, sus restos descansan en la Catedral Basílica de Menorca.

JUSTICIA Y EQUIDAD

A veces he pensado en la colocación de los sacerdotes de aquel tiempo en los puestos eclesiásticos y he comprobado el espíritu de justicia social del Obispo Torres. Tenía en cuenta la edad, la antigüedad, los estudios, los servicios prestados y el prelado, si no había especiales razones pastorales, se movía en el deseo de la equidad, de la justicia de la voluntad de los interesados y de los compromisos familiares al hacer nombramientos.

Me contaba don Bernardino Juanico, colocado en la Parroquia de Fornells, que, cuando el Obispo llamaba a Ciudadela a algún sacerdote para hablar con él, terminada la conversación, le daba en la mano un duro de plata para los gastos del desplazamiento y comida en el Seminario.

AMOR A LA NATURALEZA

El Obispo Torres amaba la naturaleza y especialmente el mar. Como hijo de una isla, Ibiza, le gustaba contemplar el mar. Yo le he visto pasear por el paseo de san Nicolás de Ciudadela, y en los veranos pasados en Mahón cuentan que bajaba al puerto y se bañaba en Cala Llonga. Cuando perdió la vista no pudo hacerlo y aun entonces pa-

seaba por el paseo de San Nicolás, que es cuando yo le ví. Si no veía el mar, llegaba hasta él el aire mairno y el rumor de las olas.

ENTRE LOS FIELES

Al desplazarse a las poblaciones de la isla solía hacerlo en el medio público, que entonces había. Recuerdo que, cuando llegaba a Mahón en el auto correo, mezclado entre sus feligreses, tocaban las campanas de las iglesias, anunciando su llegada.

EL SIGLO XX

En la muerte del Papa León XIII, ocurrida en 1903, el Obispo Torres decía: *«El Papa, nuestro santísimo Padre muy amado, ha muerto. Aquel trono pontificio, desde el cual se ven las mudanzas de los tiempos, se oye el ruido de los trastornos sociales, se ve analizada la confusión de las ideas, que los producen, aquella cátedra inconmovible, ha quedado materialmente desocupada»*.

Al comenzar nuestro siglo el Obispo Torres señalaba sus características: la enseñanza de los signos de los tiempos, que la Iglesia debe aprender siempre y analizarla desde el mensaje evangélico; el siglo XX sería un siglo social y revolucionario, al que la Iglesia debía comprender en el ansia de justicia, de igualdad, de cultura y dignidad de la persona humana tan acorde con el Evangelio; la confusión de las ideas en la teología, en la filosofía, en la ciencia social, en la técnica, llamada la Iglesia a dar luz y claridad, como luz del mundo y sal de la tierra es el Evangelio.

PAZ Y RECONCILIACION

A raíz de los tristes sucesos de 1936-1939, poco tiempo antes de su muerte, hallándose en el Hospital Municipal de Ciudadela, fue visitado por unos dirigentes políticos, que le preguntaron por cuál de los dos bandos enfrentados rezaba y contestó que rezaba por unos y por otros, porque ambos lo necesitaban. Era el espíritu de paz y de reconciliación ciudadana, que le animaba. Levantado sobre los enfrentamientos y los bandos y hallándose a las puertas de la muerte por su edad avanzada y por la enfermedad dejó a sus fieles y a todos los hombres de buena voluntad una lección de paz y de reconciliación.

AMOR MARIANO

El Obispo Torres tuvo siempre un amor filial a la Virgen María. Este amor le es-

timuló a adquirir el santuario de Monte Toro con los edificios y tierras anejas para la Iglesia: Decía «*El Propagador Ciudadelano*» el 31 de agosto de 1908: «*El Excmo. Sr. Obispo de esta diócesis, secundado eficazmente por el Ilmo. Cabildo Catedral ha tenido la suerte y el consuelo de formalizar en beneficio de la Iglesia, mediante escritura pública y con todos los requisitos legales propios del caso, la adquisición de perfecto y exclusivo derecho de propiedad sobre el antiguo y venerado santuario de Nuestra Señora de Monte Toro*».

CIEGO

Han sido unas referencias personales necesariamente incompletas; cuando ingresé en el Seminario en octubre de 1928, mi padre y yo le visitamos. El Obispo Torres y yo nacimos el mismo día 13 de diciembre, fiesta de Santa Lucía. En 1928 el Obispo cumplió 84 años y yo cumplí 12 años. No puedo tener un conocimiento completo del Obispo Torres. Recuerdo que estaba ciego y que su ceguera le obligaba a moverse dentro de su Palacio, ayudado de una cuerda pendiente de la pared. Mostraba una gran dignidad.

Sea este escrito un obligado homenaje a tan gran Obispo de Menorca, Juan Torres y Ribas, en el cincuenta aniversario de su muerte.

ABELARDO BENITEZ

Recés semestral sacerdotal a Alaior.-

Es va celebrar a la rectoria d'Alaior el primer recés trimestral per a sacerdots, el dia 6 de desembre. Va dirigir-lo el Rd. Sr. Salvador Bardulet, Vicari Episcopal de la diòcesi de Vic. Amb prou nutrida assistència de sacerdots, el recés va començar a les 10'30 del matí i va durar fins a les 5 del capvespre.

Reunió del Consell Diocesà de Pastoral.-

A cal Bisbe, el dia 17 de desembre va tenir lloc la primera reunió d'aquest curs del Consell Diocesà de Pastoral, que va presidir el Sr. Bisbe. El tema tractat feia referència a cercar la línia pastoral que s'ha de privilegiar a la nostra diòcesi. Després d'una reunió de grups, es va fer la posada en comú, seguida d'un col·loqui.

Trobada d'iniciació del Moviment de Joves.

Va tenir aquesta trobada una vintena de joves, els dies 17 i 18 al Santuari de El Toro. L'objectiu era descobrir la riquesa de la vida i situar-nos davant d'ella amb acti-

tud de protagonista. El Sr. Bisbe va assistir-hi un moment el dia 18.

Trobada festiva de capellans.

La van tenir un bon grup de capellans el dia 28 de desembre a l'ermita de Sant Llorenç de Binixems (Alaior). El Sr. Bisbe i altres sacerdots van informar sobre diverses matèries i l'acte va ser presidit per un bon dinar.

Escoltes de Menorca.-

Els dies 10 i 11 de desembre va tenir lloc a Sant Llorenç de Binixems la 3a. FO.CA. dels Escoltes de Menorca, amb el títol de «Quí s'hi anima?» Hi va haver quatre tallers, el joc, l'animació de vetlades, l'expressió corporal i l'expressió gràfica, que es van realitzar de forma molt activa.

Trobada de Joves de Maó.-

Ho van titular «*Un dia diferent*». I certament el van tenir una cinquantena de joves de l'arxiprestat de Maó, que es van reunir al lloc de St. Antoni (a s'altra banda des port). Hi va haver de tot: cançons, pregària, ginkama, cuiners, pa amb sobrassada torrada i l'assistència de breus moments del Sr. Bisbe.

Jornada per la pau.

La jornada mundial de la pau que es celebra el dia primer de l'any, va tenir una celebració extraordinària a Ciutadella. El vespre de Cap d'Any, unes 400 persones, joves en gran nombre, es van reunir a l'església de Sant Francesc, en una original pregària per la pau. Per construir la pau, respecta les minories era el lema d'aquesta jornada. Un muntatge escènic va iniciar l'Eucaristia presidida pel Sr. Bisbe, qui va pronunciar l'homilia que copiam en un altre lloc d'aquest butlletí.

ESGLÉSIA DE MENORCA 1988

Fer una crònica dels esdeveniments de l'Església de Menorca obliga encara que només sigui per fer la crònica d'un any, a girar fulls i més fulls, a prendre nota del que s'ha escrit, a seleccionar dies, noms, fets i a posar-ho en un cert ordre que, no forçosament serà cronològic, ni significarà un ordre per la importància dels fets, sinó que, sovint, la selecció es farà a partir de la manera subjectiva d'entendre i de valorar del qui faci la crònica.

EL SETÈ CENTENARI

Per la festa de sant Antoni, Abat, es feia la cloenda del setè centenari, que, a nivell diocesà, s'havia encetat amb el lema de «*SOM UNA TRADICIO VIVA*». En l'homilia de conclusió del Setè Centenari de la restauració del cristianisme a Menorca el bisbe deia aquestes paraules: «*A nosaltres, idò, toca ara de ser feels a la tradició i, per tant, de continuar en la línia proposada. La celebració del Setè Centenari ens ha fet recordar la nostra història. Però també ens ha dit el compromís del nostre present per viure, en aquests nostres temps, la difelitat deguda per ser continuadors d'una tradició que no podem deixar trencar.*»

També el monestir de santa Clara commemorava la cloenda el dia 28 de febrer, però en retrassava la celebració més solemne per al mes d'abril, dies 9 i 10, esperant la vinguda del ministre general dels framenors, P. Joan Vaughn. A darrera hora una afeció gripal va impedir la presència del P. Vaughn. En el seu lloc va venir, com a representant d'ell el P. Blanco. Els «*700 anys de presència orant*», van ser valorats també pels organitzadors del concurs «*ciutadellencs de s'any*» i van ser guardonades les monges -també ho va ser «*Càritas*»- amb un «*fabiol*».

Esperaven i van rebre una carta autògrafa del sant Pare.

ANY DE SANTS A LA GLÒRIA DE BERNINI

Van començar les germanes carmelites, preparant la seva festa. Acabant el mes d'abril, a Roma amb una bona presència menorquina, el Papa declara Beat el Pare Francesc Palau i Quer. A la Catedral de Menorca, el dia 12 de juny, es fa una celebració d'acció de gràcies, que presideix el sr. Bisbe. A la capella del Santíssim hi queda constància de la revelació tinguda pel Pare Palau que va donar lloc, l'any 1860 a la fundació aquí, a Menorca, de les germanes carmelites.

El mes de setembre l'Església germana de Mallorca celebrava amb alegria la beatificació del frare de Petra Fra Juníper Serra. De rebot ens toca a nosaltres la festa perquè els anys en què el bon frare va viure Menorca formava part de la diòcesi de Mallorca.

Encara, el dia 11 de desembre, les germanes de la Consolació tenien el goig de la canonització de la seva mare fundadora, santa Maria Rosa Molas.

Encara, en aquest apartat, hi podem incloure les festes que els salesians han celebrat per recordar el centenari de la mort de sant Joan Bosco.

EL CAMÍ DE CADA DIA

Passant els fulls del Butlletí Oficial del Bisbat i del Full Dominical -úniques publicacions consultades, de les que hem de deixar constància, per a mal de cap dels enquadernadors, que van canviar de format entre els mesos d'abril i maig- repassant

aquests mitjans de comunicació de l'església de Menorca, s'hi troba constància d'un camí que es va fent però hi manca constància del camí de cada dia on s'hi inscriurien coses com aquestes: la comunitat celebra l'eucaristia i la reconciliació i el baptisme i la mort del cristià; un germà visita el seu germà malalt, la mà dreta dóna sense que ho sàpiga l'esquerra, uns germans silenciosament lluiten per esser justos i perquè es faci justícia...; d'aquestes «bones notícies» no se'n fa crònica. Seria molt llarg. Però açò és evageli viscut.

VISITA PASTORAL

Entre els quefers que no podem anomenar «de cada dia» hem de parlar de la visita pastoral que el Sr. Bisbe ha continuat, durant l'any 1988 a les parròquies i comunitats de Menorca: a sant Esteve, entre febrer i març; durant el mes de maig, a Ferreries; entre octubre i novembre a Es Castell, i, en el mes de novembre a Sant Lluís i a Sant Climent.

ELS QUI HAN VINGUT I ELS QUI HAN ANAT

Seria, per una banda, interessant i, per l'altra llarguíssim, fer la llista de tots els germans en la fe que ens han visitat que han vingut a compartir la seva fe amb nosaltres, convidats per la Confer, les delegacions diocesanes, l'escola de teologia, el seminari, el secretariat de catequesi, el Moviment de Joves cristians o la Jobac, la comissió del clergat... i també ho seria -i més important seria la informació per tal de compartir experiències- fer la llista de les sortides per participar a reunions trobades d'àmbit més ample, zonal o estatal. De les seves sortides només en deixa constància el sr. Bisbe a qui el ministeri episcopal ha obligat a passar cent dies llargs fora de Menorca.

Entre els qui han vingut, considerant l'amplitud del ventall de creients a qui es dirigeix podem assenyalar:

a. L'escola de Teologia, sempre amb poder de convocatòria, tant pel que fa a les conferències que organitza com a les Jornades d'estudi al Toro. Enguany ha fet venir els teòlegs José Maria Castillo, Joan Llopis, Javier Gafo i Juan Mateos.

b. Va ser interessant la presentació de l'encíclica «*Sollicitudo rei socialis*», feta per Josep Ma. Lozano, als preveres i religiosos i religioses, en ocasió de la festa de la Mare de Déu del Toro.

c. I val la pena senyalar el curset sobre experiència de Déu, dirigit a més de 300 catequistes a Ferreries. Va conduir el silenci i la pregària Mn. Esteve Humet.

Potser, en un altre aspecte, cal destacar que Menorca, el Toro, va ser seu d'una reunió nacional de delegats de joventut, que va presidir Mons. Javier Azagra, bisbe de Múrcia.

Entre les sortides de Menorca, són especialment freqüents les que fan els delegats dels diversos àmbits de la pastoral, en ser convocats pels respectius secretariats nacionals o zonals. «Sempre, diuen les agències de viatges, hi ha qualche capellà que se'n va».

Enguany hauríem de posar de relleu la sortida que van fer quatre laics, una religiosa i tres preveres que, presidits pel bisbe, van participar en el Congrés «Parròquia evangelitzadora» que se celebrà a Madrid el dies 11, 12 i 13 de novembre.

I TANTES ALTRES COSES....

Una crònica que hagués de servir per escriure la història del bisbat hauria de tenir cura de descriure el quefer del Consell diocesà de Pastoral i del Consell de Presbiteri i de les parròquies i delegacions i institucions d'àmbit diocesà, els resultats de les col·lectes (amb els prop de vuit milions de la campanya que promou «Manos Unidas»), les obres que s'han fet (Catedral i Concepcionistes...) les que es fan, les que s'han projectat (les esperades «cases sacerdotals» a Ciutadella i a Maó..., s'hauria de parlar del Seminari (dels nou seminaristes, de la lliçó inaugural instituïda enguany....), de la primera missa del jove prevere salesià, natural de Ciutadella, en Joan Camps Marquès, de la professió simple de Na Nina Barber, com a germana pobra de santa Clara, del voluntariat que intenta de promoure «Càritas» entre els creients, de les pre-gàries per les vocacions i del curset que es va fer el mes de maig, de les jornades de reflexió i estudi dels equips de la mare de Déu, de l'estada aquí, per pocs dies, de Jeannette Jean, una jove haitiana de pell bruna i de cor transparent...

Gener del 1989

Miquel Anglada

DE LA SANTA SEU

MENSAJE DEL SANTO PADRE PARA LA CUARESMA 1989

«El pan nuestro de cada día, dánosle hoy» (Mt 6.11). Con esta petición se inicia la segunda parte de la oración que Jesús mismo enseñó a sus discípulos y que todos los cristianos repetimos fervorosamente cada día.

De labios de todos los hombre y mujeres de las distintas razas humanas que componen la gran comunidad cristiana, brota armoniosamente esta súplica al Padre que

está en los cielos con diferente entonación, pues son muchos los pueblos que más que una súplica serena y confiada, están lanzando un grito de angustia y dolor porque no han podido satisfacer el hambre física por carecer realmente de los alimentos necesarios.

Queridos hijos e hijas, os propongo con el mayor interés y esperanza este problema del «*hambre en el mundo*», como tema para vuestra reflexión y objetivo para vuestra acción apostólica, caritativa y solidaria durante la cuaresma de 1989. El ayuno generoso y voluntario de los que siempre poseéis el alimento os permitirá compartir la privación con tantos otros que carecen de él; vuestros ayunos en la cuaresma, que son parte de la rica tradición cristiana, os abrirán más el espíritu y el corazón para compartir solidariamente vuestros bienes con los que no tienen.

El hambre en el mundo azota a millones de seres humanos en muchos pueblos, pero se centra con mayor sevicia en algunos continentes y naciones donde diezma la población y compromete su desarrollo. La carencia de alimentos se presenta cíclicamente que es necesario erradicar con la ayuda solidaria de todos los pueblos.

Nos gloriamos en este siglo por los progresos de la ciencia y la tecnología, y con razón, pero también tenemos que avanzar en humanismo, no podemos permanecer pasivos e indiferentes ante el trágico drama de tantos pueblos que carecen de suficiente alimento, se ven costreñidos a vivir en un régimen de mera subsistencia, y encuentran por consiguiente obstáculos casi insuperables para su debido progreso.

Uno mi voz suplicante a la de todos los creyentes implorando a nuestro Padre común «*el pan nuestro de cada día dánosle hoy*». Es cierto que «*no sólo de pan vive el hombre*» (Mt 4.4), pero el pan material es una necesidad apremiante y también nuestro Señor Jesucristo actuó eficazmente para dar de comer a las multitudes hambrientas.

La fe debe ir acompañada de obras concretas. Invito a todos para que se tome conciencia del grave flagelo del hambre en el mundo, para que se emprendan nuevas acciones y se consoliden las ya existentes en favor de los que sufren el hambre, para que se compartan los bienes con los que no tienen, para que se fortalezcan los programas encaminados a la autosuficiencia alimenticia de los pueblos.

Quiero dar una voz de aliento a todas las Organizaciones Católicas que luchan contra el hambre, a los Organismos Gubernamentales y no Gubernamentales que se esmeran en buscar soluciones para que continúen sin tregua a dar asistencia a los necesitados.

«*Padre nuestro que estás en los cielos... el pan nuestro de cada día dánosle hoy*», que ninguno de tus hijos se vea privado de los frutos de la tierra; que ninguno sufra más la angustia de no tener el pan cotidiano para sí y para los suyos; que todos solidariamente, llenos del inmenso amor que Tu nos tienes, sepamos distribuir el pan

que tan generosamente Tu nos das; que sepamos extender la mesa para dar cabida a los más pequeños y más débiles, y así un día, merezcamos todos participar en tu mesa celestial.

BIBLIOGRAFIA

El Bisbe Quixal.

La Editorial Casals, S.A. acaba d'editar un llibre titulat «*Obispo Caixal*» amb el subtítol «*Frente al Liberalismo. Siglo XIX*». L'autor és Adro Xavier, conegut escriptor i novel·lista. L'obra, molt documentada, al llarg de les seves 450 pàgines, descriu la vida i les activitats d'aquest Bisbe d'Urgell, figura sobresalient i molt controvertida, que va passar un temps d'exili a Maó, degut a les seves controvèrsies amb les autoritats constituïdes, mentre era canonge de Tarragona.

Clàssics del Cristianisme.

És una col·lecció d'autors i obres de tota la tradició cristiana, al llarg de dinou segles, ara traduïts al català.

Una aportació al procés de normalització lingüística del món cristià de casa nostra. Un enriquiment de les lletres catalanes, amb la incorporació d'obres que han marcat la cultura europea al llarg dels segles. Autors i obres que han forjat el pensament cristià i que formen part del patrimoni cultural de la humanitat.

Els primers deu títols són: Escrits de Sant Francesc d'Assís i de Sta. Clara; Relats sincers d'un pelegrí rus; Girólamo Savonarola; Tertul·lia; Charles Péguy, Sant Ireneu; Sant Agustí, Thomas Müntzer; Sant Bernat; John Henry Newman. Seguiran altres escrits.

Edita la Facultat de teologia de Catalunya i la Fundació Enciclopèdia Catalana. Per comandes a: DIGEC, S.A. c/ Diputació, 250. Barcelona 08007.

Edita: Obispado de Menorca - Imprime: Editorial Menorca. S A